

Aan de Minister van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid,
de heer mr. A.J. De Geus
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Pens./2063C
SCP/49D

Den Haag : 8 december 2006
Ons kenmerk : S.A. 06.09991/K
Uw Kenmerk : -
Betreft : Commentaar op de Concept-Regelingen inzake de parameters voor pensioenfondsen en inzake de toeslagenmatrix

Geachte heer De Geus,

De Stichting van de Arbeid stelt het op prijs een reactie te mogen geven op de concept-ministeriële regelingen inzake parameters pensioenfondsen en inzake de toeslagenmatrix. Aangezien deze conceptregelingen ook aan de Tweede Kamer zijn voorgelegd, zal een afschrift van deze reactie ook ter kennis van de Vaste Tweede Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden gebracht.

1. T.a.v. de concept ministeriële regeling Parameters pensioenfondsen:

- De ministeriële regeling omvat enkel de parameters voor de continuïteitsanalyse. De Stichting van de Arbeid gaat ervan uit dat er nog een afzonderlijke regeling komt voor de parameters ten behoeve van de solvabiliteitstoets.
- In artikel 1 onder de punten b en c wordt gesproken over rendementen na aftrek van beleggingskosten. Dit lijkt een niet zinvolle toevoeging, die ook in eerdere stukken zoals de Uitwerkingsnotitie en de Beleidsregels niet voorkomt. Het is niet duidelijk hoe hiermee in de praktijk rekening zou moeten worden gehouden. Bij passief beleggen in de vorm van indexbeleggen, bedragen de beleggingskosten voor de hoofdcategorieën doorgaans slechts enkele basispunten. Bij een actief beleggingsbeleid liggen de kosten hoger, afhankelijk van het mandaat. Een actief beleid wordt echter gevoerd in de verwachting dat daarmee een zodanig hoger rendement wordt behaald, dat de hogere beleggingskosten worden overtroffen. Ten slotte kan erop gewezen worden dat fondsen beleggingskosten in de regel ook tot uitdrukking brengen in de premie. Met andere woorden, door beleggingskosten in mindering te brengen op het beleggingsrendement, kan wat dit betreft ook

sprake zijn van een dubbel telling van de beleggingskosten. De Stichting van de Arbeid stelt daarom voor deze toevoeging te schrappen.

- In artikel 1 onder punt c wordt de mogelijkheid geboden om te kiezen tussen het gebruiken van meetkundige en rekenkundige gemiddelde risicopremies. Het aangevoerde argument hiervoor is dat sommige fondsen met rekenkundige en andere met meetkundige rendementsveronderstellingen werken. Indien, zoals de bedoeling is, de (voor alle fondsen verplichte) continuïteitsanalyses stochastisch moeten worden berekend, dan zullen fondsen in de regel uitgaan van meetkundige gemiddelden. Voor zover er nog fondsen zijn die in de overgangsfase tijdelijk nog een continuïteitsanalyse op deterministische grondslagen uitvoeren, is het onderscheid van geen belang, omdat er in een deterministische wereld geen verschil is tussen een meetkundige en een rekenkundige benadering. De Stichting van de Arbeid stelt daarom voor om in de regeling alleen te spreken over meetkundige gemiddelden.
- In artikel 1 onder punt d wordt voorgeschreven dat fondsen in hun continuïteitsanalyse een marktconforme disconteringsvoet hanteren. De Stichting van de Arbeid bepleit een consistente benadering tussen de actiefzijde en de passiefzijde van de balans. Tegen deze achtergrond wordt voorgesteld om aan lid d toe te voegen: “, *die consistent is met de veronderstelde rendementsontwikkeling*”. Concreet betekent dit het volgende. Wanneer een fonds in het kader van de continuïteitsanalyse als veronderstelling opneemt dat de rente toegroeit van bijvoorbeeld een niveau van 4% in het eerste jaar naar 4,2% na verloop van een aantal jaren, dit bijvoorbeeld ontleend aan de forward rente of aan een eigen model (met een maximum van 4,5%), dan dient dat fonds ten aanzien van de veronderstelde opbrengst van de pensioenbeleggingen ook uit te gaan van een soortgelijk pad ten aanzien van de rendementsontwikkeling (d.w.z. een in de tijd oplopende rente plus de risicopremie(s), uiteraard met inachtneming van de desbetreffende maxima hiervoor).¹ Afhankelijk van het verschil tussen de actuele marktrente en de gekozen rente dient rekening te worden gehouden met een realistisch ingroei pad. Deze benadering wordt symmetrisch toegepast. Met andere woorden, bij een relatief lage rente kan ingroei naar een hoger renteniveau plaatsvinden. Bij een relatief hoge rente (d.w.z. hoger dan 4,5%) zal een rentedaling moeten worden ingeboekt. Ter voorkoming van misverstanden dient ook de terminologie over deze problematiek in de toelagenmatrix in overeenstemming te worden gebracht met vorenstaande bepleite teksttoevoeging bij lid d.

¹ Deze verduidelijking zou ook in de toelichting kunnen worden opgenomen.

2. *T.a.v. de concept ministeriële regeling Toeslagenmatrix*

- De Stichting van de Arbeid heeft begrepen dat de Invoerings- en aanpassingswet voorschrijft dat communicatie met betrekking tot de verwachte indexatie aan de deelnemers pas per 1 januari 2008 is vereist, maar dat de laatste kolom van de nieuwe toeslagenmatrix – in afwachting van de totstandkoming van de definitieve communicatie m.b.t. de verwachte indexatie – wel al wordt toegepast; dit met het oog op de toetsing in 2007 door DNB op grond van Artikel 86 lid 1 van de Pensioenwet. Deze bepaling geldt immers voor pensioenfondsen vanaf 1 januari 2007. De in deze kolom opgenomen tekst behoeft echter in 2007 nog niet aan de deelnemers te worden gecommuniceerd. Deze aanpak kan de Stichting billijken.
- Voorts heeft de Stichting opgemerkt dat op grond van de in de voorliggende toeslagenmatrix gebruikte terminologie de conclusie zou kunnen worden getrokken dat deze toeslagenmatrix, in het bijzonder de kolom die over de communicatie gaat, ook van toepassing is op verzekeraars ten behoeve van door hen uitgevoerde rechtstreeks verzekerde regelingen.
 Hoewel artikel 86 van de Pensioenwet ook van toepassing is op verzekeraars betrokken bij rechtstreeks verzekerde regelingen, zal dit artikel pas vanaf 1 januari 2008 voor deze verzekeraars gaan gelden. Dit betekent dat de juridische grondslag voor de toepasselijkheid van de toeslagenmatrix voor verzekeraars voor het jaar 2007 ontbreekt. De Stichting van de Arbeid pleit er dan ook voor om de tekst van de matrix zoals die voor 2007 gaat gelden, alsmede de toelichting daarop dienovereenkomstig aan te passen.
 Aangezien vanaf 1 januari 2008 artikel 86 ook volledig van toepassing zal zijn op verzekeraars, ligt het in de rede dat het toekomstige indexatielabel ook van toepassing wordt op rechtstreeks verzekerde pensioenregelingen.
 In de beoogde ‘werkgroep indexatielabel’ zal naar verwachting tevens worden bezien welke gevolgen de invoering van het indexatielabel zal (moeten) hebben voor de communicatiekolom uit de toeslagenmatrix. In dat verband zal zeker ook een rol spelen dat de verantwoordelijkheden voor het indexeringsbeleid tussen regelingen die bij pensioenfondsen zijn ondergebracht en die welke door een verzekeraar worden uitgevoerd aanzienlijk kunnen verschillen. Hierbij doelt de Stichting in het bijzonder op de verantwoordelijkheid die de werkgever veelal voor de inhoud en de financiering van het voorwaardelijke indexeringsbeleid heeft. De Stichting acht het van belang dat zorgvuldig wordt nagegaan welke formuleringen noodzakelijk zijn om ook voor verzekerde regelingen te komen tot een goede toeslagenmatrix.
- Het lijkt de Stichting van de Arbeid ten slotte niet opportuun om het risico inzake de indexatiekwaliteit uit te drukken in termen van de verwachte indexatie in de 5% meest ongunstige scenario's. De kans is groot dat de indexatie dan 0% of vrijwel 0% bedraagt, omdat dit veelal scenario's zijn waarbij sprake is van een dekkingstekort of een zeer substantieel reservetekort. Dergelijke informatie is niet nuttig en creëert naar verwachting ook een te groot gevoel van onzekerheid en onrust bij de gemiddelde deelnemer, zelfs met een goede toelichting en uitleg.

Bovendien lijkt het beter thans te wachten op de invulling die daaraan zal worden gegeven op basis van de resultaten van de beoogde werkgroep die zich zal bezighouden met het ontwerpen van een indexatielabel en die de discussie over de communicatie met de deelnemers en de gepensioneerden over de kwaliteit van het indexatiebeleid in den brede zal voeren.

Hoogachtend,

STICHTING VAN DE ARBEID

drs. J.M.A. Mooren
secretaris

c.c. aan de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal